

**A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló**

SZERB NYELV ÉS IRODALOM

Javítási-értékelési útmutató

SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP

РЕШЕЊА

1. Који историјски догађај називамо „Српском Голготом“? (2 бода)

Провлачење кроз Албанију уочи Првог светског рата 1915. године током којег је страдало више десетина хиљада људи.

2. Милош Црњански је један од истакнутих српских књижевника 20. века. Наведи неколико наслова његових дела. (2 бода)

Сеобе, Дневник о Чарнојевићу, Роман о Лондону, Ламент над Београдом, Стражилово, Суматра, Лирика Итаке итд.

3. Објасни наведене изразе. (3 бода)

деценија – временски период од десет година

интерпретација – објашњавање, тумачење

фреска – слика урађена воденим бојама на зиду

архив – установа где се чувају стари документи, споменици

арнаутски – албански

4. Растко Петровић је поред М. Црњанског, М. Настасијевића и С. Винавера спадао међу авангардне писце. Наведи неке књижевно-уметничке правце унутар авангарде.

(3 бода)

Надреализам, кубизам, експресионизам, дадаизам, футуризам, зенитизам.

5. Којим послом се бавио Р. Петровић?

(2 бода)

Био је у дипломатској служби.

6. Које моменте људског страдања приказује цитат из романа „Дан шести“?

(3 бода)

Приказује људску немоћ, изопаченост људи који изгладнели и намучени постају себични у јединој преосталој жељи да преживе.

7. Како је Марко Ристић, пишчев пријатељ назвао дело Р. Петровића и због чега?

(3 бода)

Назвао га је романом-епопејом због његовог обима и безграничности тематике. Р. Петровић је у овом свом делу обрадио страдање српског народа као што су то описивали писци епова, уз жртве и херојску обичних људи.

8. Из ког дела Библије, из које легенде је узео аутор цитат „И би вече, би јутро, дан шести“?

(2 бода)

Из Старог завета, из легенде о Стварању света. (из прве легенде, из Гenezе)

9. Објасни метафоричност наслова романа „Дан шести“.

(4 бода)

То је алузија на стварање човека у Библији. Према тој легенди Бог ствара човека на последњи дан стварања, као круну читавог стваралачког процеса. У Петровићевом роману је човек руина себе самог, више апокалиптична визија.

10. Који су били разлози тог нељудског страдања српске војске и народа? (3 бода)

Јак притисак аустријске војске, непријатељски напади албанских племена, касна и недовољна помоћ савезничких сила (Француска, Енглеска).

11. У наведеним речима су извршене гласовне промене. Које? Допиши их поред речи.

(3 бода)

бесциљно – једначење по месту изговора (творбе)

писцима – непостојано а

српске – једначење по звучности

књижевност – палатализација

АНАЛИЗА КЊИЖЕВНОГ ДЕЛА

Својим друштвеним и породичним романима Јаков Игњатовић је захватио различите сфере из њему савременог живота Срба у Угарској. Укажите на узроке пропадања трговачког слоја у његовом роману Вечити младожења. Како је Игњатовић представио сукоб старије и млађе генерације у овом свом делу?

(50 бодова)

- Игњатовић реалистички слика породичне генерације (детаљни описи главних ликова, ентеријера, екстеријера)
- основне карактеристике реализма као књ. правца
- оштро раздваја очеве од синова, мајке од ћерки
- газда Софра је штедљив домаћин, добар трговац, он стиче све што има
- Шамика је одраз снобовски одгојеног младића, помодарства
- преко породице Кирић описан је опстанак у туђој средини, опадање одбране националног опстанка
- приказане су жеље млађе генерације за новим културним потребама
- губљење старе моралне снаге српског грађанства
- нове генерације су без стваралачке енергије

Прихвата се сваки адекватан одговор уколико одговара захтеву датом у наслову задатка.

РЕФЛЕКТОВАЊЕ

На основу мотивационог текста напишите новински чланак о Николи Тесли, српском проналазачу светских размера. Шта он значи за Србе у читавом свету? Како ученици могу да се угледају на његов став и судбину као Србина који је рођен у дијаспори и скоро читав свој радни век провео у иностранству?

(20 бодова)

Састављен текст мора да одговара форми новинарског чланка, да задовољи основним карактеристикама текста те врсте (лични став поткрепљен аргументима, доказима, јасан, разумљив стил, навођење примера).

Могући приступи:

- основни биографски подаци Н. Тесле (рођен у Хрватској у православној породици)
- повлачење паралеле између његовог места рођења и живота Срба у Мађарској
- навођење неколико његових проналазака (Тесла је био физичар)
- српска школа у Будимпешти носи његово име
- потешкоће пробијања у иностранству (Тесла је радио и живео у Америци): језик, туђина, самоћа
- навођење знаменитих Срба који су живели/стварали у дијаспори, нпр. Црњански, Тихомир Вујичић
- моћ знања, вера у добре намере људи, постављање нових изума у службу човечанства

Прихвата се сваки адекватан одговор са сличним садржајем уколико одговара захтевима.